

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาผลผลิตทางการเกษตรราคาตกต่ำ ไม่มีตลาดรองรับ ถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง เกษตรกรไม่มีอำนาจต่อรองทางด้านราคา ถือเป็นปัญหาใหญ่ระดับประเทศที่เกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง ทางรัฐบาลเองก็ให้ความสนใจ และพยายามให้ความช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหามาหลายยุคหลายสมัย ซึ่งก็มีการคิดโครงการ มาตรการต่างๆ มากมายเพื่อให้ความช่วยเหลือเกษตรกร เช่นกรณีลำไยรัฐบาลมีมาตรการรับจำนำลำไยอบแห้งปี พ.ศ. 2545 – 2546 นโยบายการกระจายลำไยสดออกนอกแหล่งผลิต ปี 2545 และ 2548 และ นโยบายการประกันราคาลำไยปี 2547 โดยจ้างเอกชนแปรรูปลำไยอบแห้ง เป็นต้น

ปัญหาลำไยก็ถือว่าเป็นอีกปัญหาหนึ่งที่ทางรัฐบาลกำลังพยายามแก้ไขและหาทางช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกลำไย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เป็นส่วนใหญ่ซึ่งมีพื้นที่ปลูกทั้งหมด 315,430 ไร่ พื้นที่ให้ผลผลิต 299,293 ไร่ (สำนักงานเศรษฐกิจเกษตร, 2551) ปัญหาหลักก็จะเป็นเรื่องของการตลาดและราคา ผลผลิตล้นตลาด ซึ่งทางรัฐบาลก็ได้มีโครงการต่าง ๆ ออกมาเพื่อให้ความช่วยเหลือ แต่ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ก็ยังไม่หมดไป ส่งผลให้เกษตรกรผู้ปลูกลำไยได้รับความเดือดร้อนและปัญหาต่าง ๆ ตามมามากมาย เช่น ปัญหานี้สืบเนื่องเกิดจากนำมาลงทุนในการผลิตลำไย

ตำบลข้าวมุง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่เป็นพื้นที่เกษตรที่ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทำการเกษตรและปลูกลำไยเป็นพืชหลัก เมื่อถึงฤดูกาลเก็บเกี่ยวผลผลิตมีผลผลิตลำไยสดออกมามาก ทำให้ประสบกับปัญหาหลักในช่วงการเก็บเกี่ยวผลผลิตและการจำหน่ายลำไยอยู่ 3 ประเด็น คือ ปัญหาแรงงานในการเก็บเกี่ยว ปัญหาตลาดในการรองรับผลผลิต และปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ ทำให้เกษตรกรได้รับความเดือดร้อน ซึ่งยังไม่เคยมีหน่วยงานหรือนักวิจัยใดเข้าไปทำการวิจัยในพื้นที่ ทางผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะเข้าไปทำการวิจัย เพื่อหาข้อมูล ข้อเท็จจริง เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในขั้นตอนของการเก็บเกี่ยวผลผลิตลำไยและการจำหน่าย ให้ชัดเจนมากขึ้น ข้อมูลนี้อาจจะเป็นประโยชน์ในการหาแนวทางการแก้ไขปัญหการเก็บเกี่ยว และจำหน่ายลำไยสดในระดับตำบล ทั้งนี้ตัวเกษตรกรเองอาจนำข้อมูลไปประยุกต์ใช้ในการประกอบการเกษตรของตนเองไม่ว่าจะเป็น การลดต้นทุนการผลิต การวางแผนการใช้แรงงานในการเก็บเกี่ยว รวมไปถึงการวางแผนทางการตลาด นอกจากนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้นำชุมชน ก็

อาจใช้ข้อมูลประกอบการกำหนดเป็นแนวทางในการสนับสนุนให้ตรงกับปัญหาและเกิดประโยชน์มากขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการเก็บเกี่ยวผลผลิตลำไยสดของเกษตรกร ใน ต.ข้าวมุง สารภี จ.เชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาปัญหาทางด้านการจำหน่ายลำไยสดของเกษตรกรใน ต.ข้าวมุง อ.สารภี จ.เชียงใหม่
3. เพื่อวิเคราะห์เงื่อนไขที่ทำให้เกิดปัญหาด้านการเก็บเกี่ยวและจำหน่ายผลผลิตลำไยสด
4. เพื่อประมวลข้อเสนอแนวทางแก้ปัญหาด้านการเก็บเกี่ยวและการจำหน่ายลำไยสด

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. องค์ความรู้เกี่ยวกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการเก็บเกี่ยวและจำหน่ายผลผลิตลำไยสด และเงื่อนไขที่ทำให้เกิดปัญหาด้านการเก็บเกี่ยวและจำหน่ายในตำบลข้าวมุง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นข้อมูลให้กับเกษตรกร องค์การบริหารส่วนตำบลและหน่วยงานเกษตรตำบล
2. องค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางในการแก้ไขปัญหามิให้เกิดการเก็บเกี่ยวติดไปให้กับเกษตรกร และเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาหรือจัดทำโครงการให้กับองค์กรส่วนท้องถิ่นเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

นิยามศัพท์

ปัญหา หมายถึง สภาพที่ไม่ต้องการให้เกิดขึ้นระหว่างการเก็บเกี่ยว และจำหน่ายลำไยซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเกษตรกรผู้ปลูกลำไย

การเก็บเกี่ยวลำไยสด หมายถึง การเก็บลำไยออกจากสวนลำไยเริ่มตั้งแต่ การเก็บจากต้น การเรียงลงตะกร้าหรือกล่อง การเข้ากำหรือมัดช่อ และการบรรจุรวม

การจำหน่ายลำไยสด หมายถึง กระบวนการจำหน่ายลำไยสดในรูปตะกร้าหรือกล่อง การเข้ากำหรือมัดช่อ และการบรรจุรวม จากเกษตรกรผู้ผลิตไปสู่พ่อค้า โดยผ่านช่องทางการตลาดในท้องถิ่น

ลำไยมัดช่อ หมายถึง ลำไยมัดช่อ ผลผลิตลำไยสด ที่คัดเกรดและทำการตกแต่งแล้ว นำมามัดรวมกันเป็นช่อ ช่อละ 0.5 – 1.0 กิโลกรัม

ลำไยบรรจุรวม หมายถึง ผลผลิตลำไยสด ที่ผ่านกระบวนการผลิตผลออกจากช่อ เพื่อนำไปแปรรูปต่อไป

แนวทางแก้ปัญหา หมายถึง วิธีการแก้ไขปัญหาการเก็บเกี่ยวและการจำหน่ายของเกษตรกร
ที่ได้จากการศึกษาข้อมูล

ขอบเขตการวิจัย

ด้านพื้นที่

ขอบเขตการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกษตรกรผู้ปลูกลำไยใน 10 หมู่บ้าน ต.ข้าวมุง อ.สารภี
จ.เชียงใหม่

ด้านด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหาประกอบด้วยข้อมูลพื้นฐานด้านการผลิตลำไย ปัญหาด้านการเก็บเกี่ยว
การจำหน่าย และการวิเคราะห์เงื่อนไขที่ทำให้เกิดปัญหาระหว่างการเก็บเกี่ยวและจำหน่ายผลิต
ลำไยสด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved